

УДК 657.1.011.56

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13\(27\)-518-526](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13(27)-518-526)

Лещук Галина Василівна доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76018, тел.: (067) 255-99-84, <https://orcid.org/0000-0003-1625-1536>

Савків Уляна Степанівна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і маркетингу, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76018, тел.: (067) 280-18-00, <https://orcid.org/0000-0002-1101-4702>

Кузьмін Тетяна Леонідівна асистент кафедри обліку і оподаткування, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76018, тел.: (098) 761-16-16, <https://orcid.org/0000-0003-4601-1226>

АУТСОРСИНГОВІ ПОСЛУГИ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Анотація. У статті здійснено дослідження стану та розвитку аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування у системі управління. Проаналізовано сутність аутсорсингу. Визначено основні види послуг з обліку і оподаткування в системі управління, які надають аутсорсингові компанії, а саме: підготовка облікових регістрів і податкових процедур обліку відповідно до чинного законодавства; підготовка обов'язкової щоквартальної звітності; здача звітності в статистичні органи, органи соціального страхування, пенсійний фонд та інші контролюючі органи; складання податкових декларацій; послуги з нарахування заробітної плати; облік основних засобів; ведення кадрового обліку; ведення первинної документації; ведення складського обліку; комплексне обслуговування бухгалтерії. Проведено рейтингову оцінку національних аутсорсингових компаній та зарубіжних компаній, офіси яких розташовані в Україні. Зазначено, що через економічну ситуацію в Україні, війну та інші несприятливі чинники кількість компаній у 2023 р. значно скоротилася та становить 11 компаній (з них 7 національних компаній і 4 компанії із офісами в Україні). Виокремлено основні чинники, що спонукають підприємства до необхідності переходу на аутсорсингові послуги з обліку і оподаткування, є: високий рівень завантаження з обробки облікової інформації, значний об'єм накладних витрат; часті зміни в законодавстві; відсутність висококваліфікованого бухгалтерського персоналу.

Визначено основні проблеми розвитку ринку аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування у системі управління, які включають: конкуренцію та цінову боротьбу; різнорівневий рівень якості супутні ризики; залежність від постачальника. Виокремлено головні тенденції та перспективи розвитку ринку аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування у системі управління, а саме: зростання попиту на аутсорсинг; розширення обсягу послуг; використання технологій; віддалена робота; більше уваги до аналітики і прогнозування; збільшення обсягу регулювання; перехід до хмарних технологій; зростання усвідомленості про ефективність витрат.

Ключові слова: аутсорсинг з обліку і оподаткування; система управління, аутсорсингові послуги, оподаткування, бухгалтерський облік, аутсорсингові компанії.

Leshchuk Halyna Vasylivna Doctor of economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Accounting and Taxation, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 57, Shevchenka St., Ivano-Frankivsk, Kyiv, 76018, tel.: 0672559984, <https://orcid.org/0000-0003-1625-1536>

Savkiv Uliana Stepanivna Candidate of economic Sciences, Docent, Docent of the Department of Management and Marketing, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 57, Shevchenka St., Ivano-Frankivsk, Kyiv, 76018, tel.: 0672801800, <https://orcid.org/0000-0002-1101-4702>

Kuzmin Tetiana Leonidivna Assistant of the Department of Accounting and Taxation, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, 57, Shevchenka St., Ivano-Frankivsk, Kyiv, 76018, tel.: 0987611616, <https://orcid.org/0000-0003-4601-1226>

OUTSOURCING SERVICES FOR ACCOUNTING AND TAXATION IN THE MANAGEMENT SYSTEM

Abstract. The article examines the state and development of accounting and taxation outsourcing services in the management system. The essence of outsourcing is analyzed. The main types of accounting and taxation services in the management system provided by outsourcing companies are defined, namely: preparation of accounting registers and tax accounting procedures in accordance with current legislation; preparation of mandatory quarterly reporting; reporting to statistical bodies, social insurance bodies, the pension fund and other control bodies; preparation of tax declarations; payroll services; accounting of fixed assets; keeping personnel records; keeping primary documentation; keeping warehouse records; comprehensive accounting service. A rating assessment of national outsourcing companies and foreign companies whose offices are located in Ukraine was carried out. It is noted that due to the economic situation in Ukraine, the war and other unfavorable factors, the number of companies in 2023 has significantly decreased

and amounts to 11 companies (including 7 national companies and 4 companies with offices in Ukraine). The main factors prompting enterprises to switch to accounting and taxation outsourcing services are highlighted: a high level of workload for processing accounting information, a significant volume of overhead costs; frequent changes in legislation; lack of highly qualified accounting staff.

The main problems of the market development of accounting and taxation outsourcing services in the management system are identified, which include: competition and price competition; different level of quality associated risks; dependence on the supplier. The main trends and prospects for the development of the market of accounting and taxation outsourcing services in the management system are highlighted, namely: growing demand for outsourcing; expansion of the scope of services; use of technologies; remote work; more attention to analytics and forecasting; increasing the amount of regulation; transition to cloud technologies; growing awareness of cost effectiveness.

Keywords: accounting and taxation outsourcing; management system, outsourcing services, taxation, accounting, outsourcing companies.

Постановка проблеми. Збільшення динаміки та непередбачуваності у господарському середовищі, наростання конкурентної боротьби актуалізують необхідність удосконалення системи управління підприємства. Через це суб'єкти господарювання стараються використовувати переваги аутсорсингу різних бізнес-процесів, включаючи бухгалтерський облік. У світовій практиці аутсорсинг означає укладання контрактів з третіми сторонами з метою зменшення витрат підприємства, таких як податки. Найголовнішим стимулом для використання аутсорсингових послуг є зменшення витрат підприємства. Тому аналіз основних проблем розвитку аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування у системі управління та визначення тенденцій їх розвитку є важливим для підприємств, оскільки дозволить належним чином адаптуватися до змін у галузі та забезпечити оптимальні умови використання цих послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато наукових праць присвячені вивченню організації бухгалтерського обліку на підприємствах України в різних галузях діяльності. Автори досліджували питання організації обліку в умовах використання аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування. Так, Назаренко О.В. та Суровицька А.В. вважають, що бухгалтерський аутсорсинг полягає у передачі функцій бухгалтерського обліку спеціалізованій компанії на умовах контракту з метою забезпечення діяльності підприємства [1, с. 52]. На думку Савченко Т. Г. та Ярошина А. П., аутсорсинг бухгалтерського обліку – це передача обов'язків з обліку та оподаткування або окремих процесів, іноді разом із відповідними активами, зовнішньому постачальнику чи провайдеру послуг. Це відбувається на певний час за згодою сторін за погодженими тарифами і гарантує певний рівень якості обліку, при цьому ризики, пов'язані з веденням обліку, розподіляються між постачальником та замовником [2, с. 8]. Скакун Л.С. зазначає, що бухгалтерський аутсорсинг – це метод організації бухгалтерського обліку, що включає у себе передачу певних

бухгалтерських функцій або усього процесу ведення бухгалтерського обліку зовнішнім сторонам з метою підвищення якості та ефективності цих операцій [3, с. 9]. Ляхович Г.І. ефективність використання аутсорсингових послуг розглядає в двох ключових аспектах. Перший аспект пов'язаний з економічними перевагами, зокрема економією внутрішніх ресурсів підприємства за рахунок делегування бізнес-процесів бухгалтерського обліку на аутсорсинг. Другий аспект асоціюється з ефективністю роботи аутсорсингової компанії та безперебійністю функціонування підприємства, яке використовує послуги аутсорсингу [4, с. 85].

Однак аутсорсинг у сфері обліку та оподаткування є складним процесом, і незважаючи на активну дискусію, що зараз триває щодо цього питання, проблематика його функціонування залишається відкритою і потребує подальших наукових досліджень.

Метою статті є визначення основних проблем та тенденцій розвитку аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування у системі управління.

Виклад основного матеріалу. Аутсорсинг обліку і оподаткування у системі управління – це не лише стратегічне вирішення, але й ключ до оптимізації внутрішніх процесів та досягнення фінансової ефективності. Ця практика розширює горизонти можливостей для підприємства, звільняючи внутрішні ресурси для розвитку стратегічних ініціатив. Розглядаючи аутсорсинг як інтегральну частину системи управління, слід зазначити нові можливості для оптимізації господарських процесів та підвищення конкурентоспроможності.

В сучасному світі підприємства та організації нерідко звертаються до аутсорсингу в різних галузях своєї діяльності, включаючи бухгалтерський облік та оподаткування. Цей стратегічний підхід передбачає делегування певних функцій та завдань професіоналам, які спеціалізуються на цих питаннях. Аутсорсинг з обліку і оподаткування стає дедалі популярнішим серед підприємств різних розмірів та галузей, оскільки дозволяє вдосконалити ведення фінансового обліку та формування і подання звітності до контролюючих органів, знизити витрати та зосередити увагу на стратегічних завданнях.

Використання послуг аутсорсингового супроводу буде ефективним для новостворених підприємств, поки немає значних оборотів і в процесі налаштування роботи. Адже буде забезпечена постановка обліку, формування та подання необхідної звітності, якісний фінансовий консалтинг з найменшими витратами для бізнесу. Більшість вітчизняних компаній, які надають аутсорсингові послуги, виконують наступні види робіт:

- підготовка облікових реєстрів і податкових процедур обліку відповідно до чинного законодавства;
- підготовка обов'язкової щоквартальної звітності;
- підготовка статистичних і фінансових звітів;
- здача звітності в статистичні органи, органи соціального страхування, пенсійний фонд та інші контролюючі органи;

- складання податкових декларацій, які повинні бути підготовлені відповідно до вітчизняного законодавства;
- послуги з нарахування заробітної плати;
- облік основних засобів;
- ведення кадрового обліку;
- ведення первинної документації;
- ведення складського обліку;
- комплексне обслуговування бухгалтерії [5, с. 374].

Провідні фахівці-бухгалтери з високим рівнем професіоналізму та ділової відповідальності також допомагають: відкрити підприємство; організувати бухгалтерський облік у відповідності з діючим законодавством; відновити бухгалтерський і податковий облік; скласти фінансову та управлінську звітність; вирішити юридичні питання; своєчасно надати відомості управлінському персоналу про собівартість, структуру доходів і витрат, розміри дебіторської і кредиторської заборгованості тощо. Основними чинниками, що спонукають підприємства до необхідності переходу на аутсорсингові послуги з обліку і оподаткування, є: високий рівень завантаження з обробки облікової інформації, значний об'єм накладних витрат; часті зміни в законодавстві; відсутність висококваліфікованого бухгалтерського персоналу.

Зарубіжна практика ведення бухгалтерського обліку свідчить про значне поширення аутсорсингу саме в цій сфері. Означене питання досить врегульоване як на рівні законодавства, так і на рівні підприємств, які надають такі послуги. В Україні протягом останніх років аутсорсинг набуває все більшого поширення, але відсутність чіткого нормативного регулювання створює перешкоди його розвитку.

Окреслюючи основні причини повільних темпів розвитку аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування в національному бізнесі можна виокремити:

- брак досвіду та інформації;
- несприятливу економічну ситуацію в країні;
- відсутність відповідного законодавчого визначення та регулювання процесів аутсорсингу фінансових послуг;
- недостатньо розвинуте інфраструктурне та інституціональне середовище здійснення аутсорсингових операцій;
- чинники недовіри [6].

Рейтинг «The Global Outsourcing 100» Міжнародної асоціації ІАОР визначає найкращих постачальників аутсорсингових послуг у світі. Його складання базується на оцінці незалежною експертною комісією від ІАОР з подання та оцінювання заявок. Критеріями для включення до цього рейтингу є фінансова ефективність, зростання персоналу, успішні проекти, рекомендації клієнтів, ступінь корпоративної соціальної відповідальності, інноваційні рішення та отримані сертифікати й нагороди компанією. Національні аутсорсингові компанії представлені також у цьому списку (табл. 1).

Проте через економічну ситуацію в Україні, війну та інші несприятливі чинники кількість компаній у 2023 р. значно скоротилася та становить 11 компаній (з них 7 національних компаній і 4 компанії із офісами в Україні). Так, у порівнянні із 2020 р., їх кількість знизалася майже на половину.

Таблиця 1

**Національні аутсорсингові компанії за рейтингом
«The Global Outsourcing 100» у 2023 р.**

Національні аутсорсингові компанії			Зарубіжні аутсорсингові компанії із національними представниками		
Назва компанії	Місто, де розташований головний офіс	Група, в якій знаходиться компанія	Назва компанії	Країна, де розташований головний офіс	Група, в якій знаходиться компанія
Computools	м. Київ	Leader	KPMG	Нідерланди	Advisor
Infopulse	м. Київ	Leader	IBA Group	Чехія	Leader
Innovecs	м. Київ	Rising Star	Intetics	США	Rising Star
Miratech	м. Київ	Rising Star	NIX	США	Leader
N-ix	м. Львів	Leader			
Sigma Software	м. Харків	Leader			
Softengi	м. Київ	Leader			

Джерело: сформовано авторами на основі [7].

Значні перешкоди в розвитку бухгалтерського аутсорсингу становлять проблемні питання щодо встановлення вартості таких послуг, адже її оптимальне значення забезпечить швидке налагодження співпраці між аутсорсером та підприємством-замовником. Крім того, під час вирішення наведених проблем аутсорсерам слід значну увагу приділити візуальному представленню результатів. Адже, як свідчить практика, аутсорсерам досить складно обґрунтувати ціну послуг перед підприємством-замовником.

З-поміж моментів, які стримують розвиток цього напрямку у бізнес-середовищі в Україні, можна виділити кілька основних. По-перше, це стереотипи мислення власника і керівника, які вважають, що бухгалтер завжди повинен бути поруч з ними. По-друге, хвилювання про те, що бухгалтерська компанія не збереже у таємниці фінансову інформацію свого клієнта. Хоча загальновідомо, що чесність у відносинах залежить не від того, який бухгалтер – власний чи запрошений – обслуговує компанію, а від порядності конкретної людини. І, по-третє, остереження, що сторонній бухгалтер не у змозі врахувати специфіку конкретного виду діяльності. Застереження зрозуміле, але не виправдане. У аутсорсинговій компанії кожен співробітник спеціалізується у певній галузі бухгалтерії, веде підприємство з різними видами діяльності, і його досвід, знання і кваліфікація набагато більші, ніж у бухгалтера, що веде одне підприємство [8, с. 11].

Проблеми розвитку ринку аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування у системі управління також включають:

1. Конкуренція та цінова боротьба – заповненість ринку численними постачальниками може викликати зростання конкуренції та цінової боротьби, що може негативно позначитися на маржах та якості послуг.
2. Безпека даних і конфіденційність – обробка фінансової інформації клієнтів вимагає високого рівня безпеки даних і забезпечення конфіденційності. Порухення безпеки може призвести до витоку конфіденційної інформації.
3. Зміни в законодавстві і стандартах – постійні зміни в бухгалтерських і податкових правилах і стандартах створюють додатковий обов'язок для аутсорсерів у підтримці дотримання вимог та нормативів.
4. Різномірний рівень якості – нерівномірний рівень професіоналізму та якості послуг у сфері бухгалтерського аутсорсингу може призвести до незадоволення клієнтів і втрати репутації.
5. Супутні ризики – втрата контролю над фінансовими процесами та даними може бути ризикованою, особливо якщо постачальник послуг не діє відповідно до стандартів і вимог клієнта.
6. Залежність від постачальника – зміна постачальника аутсорсингових послуг може бути важкою та дорогою, і підприємства можуть стати залежними від одного постачальника.

Проте ринок аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування у системі управління розвивається і змінюється під впливом ряду тенденцій і має певні перспективи розвитку (рис. 1). Основні з головних тенденцій та перспектив розвитку ринку включають:

Рис. 1 Тенденції розвитку аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування в системі управління

Джерело: розробка авторів.

1. Зростання попиту на аутсорсинг – підприємства все частіше виявляють потребу в зовнішній підтримці для бухгалтерського обліку та аналітики, щоб зосередитися на своїх основних компетенціях. Це призводить до зростання попиту на аутсорсингові послуги.

2. Розширення обсягу послуг – постачальники аутсорсингу все більше розширюють свій спектр послуг, включаючи фінансовий аналіз, стратегічне планування та податкові послуги, що робить їх більш привабливими для клієнтів.

3. Використання технологій – впровадження сучасних технологій, таких як штучний інтелект, аналітика даних і автоматизація бухгалтерських процесів, допомагає підвищити ефективність та точність обліку.

4. Віддалена робота – завдяки розвитку засобів комунікації і збільшенню можливостей для віддаленої роботи, аутсорсери можуть надавати свої послуги клієнтам з різних країн.

5. Більше уваги до аналітики і прогнозування – зростає попит на аналітичні послуги, які допомагають підприємствам приймати обґрунтовані рішення на основі фінансових даних.

6. Збільшення обсягу регулювання – з посиленням правил і стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства шукають допомогу від фахівців, які відповідають всім нормативам.

7. Перехід до хмарних технологій – використання хмарних обчислень для збереження та обробки фінансових даних стає все популярнішим, що дозволяє підприємствам отримувати доступ до даних з будь-якого місця.

8. Зростання усвідомленості про ефективність витрат – підприємства все більше усвідомлюють важливість ефективного управління витратами, що робить аутсорсинг привабливим для зниження витрат.

Прогнозуючи перспективи подальшого розвитку ринку аутсорсингових послуг з обліку і оподаткування в Україні, можна припустити, що цей процес буде пов'язаний з перспективним розвитком електронного документообігу, розробкою законодавчої бази, яка регулює взаємовідносини з аутсорсингу, автоматизацією бухгалтерського обліку і використанням «інтернет-бухгалтерій» на віддаленому доступі з використанням WEB-інтерфейсу і «хмарних» технологій.

Висновки. Зростання динаміки та непередбачуваність у господарському середовищі створюють потребу в удосконаленні управління бізнес-процесами підприємств. Аутсорсинг бухгалтерського обліку і оподаткування у системі управління набуває великого значення у світі бізнесу через потребу в оптимізації витрат та підвищення ефективності. Цей підхід надає підприємствам можливість концентруватися на основних завданнях, дозволяючи зменшити внутрішні витрати та оптимізувати ділові процеси.

Проте, при впровадженні аутсорсингу бухгалтерського обліку, виникають проблеми, які вимагають детального вивчення та ретельного планування для

максимізації його переваг. Таким чином, аналіз і управління аутсорсинговими послугами з обліку та оподаткування є ключовим для оптимізації ділових процесів та забезпечення стабільності та конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах бізнесу.

Література:

1. Назаренко О. В., Суrowицька А. В. Аутсорсинг бухгалтерського обліку: переваги, недоліки та особливості запровадження. *Економіка та держава*. 2018. № 12. С. 50-54.
2. Савченко Т. Г., Ярошина А. П. Консалтинг та аутсорсинг як сучасні інструменти управління підприємством. *Вісник СумДУ*. 2019. № 2. С. 7-12.
3. Скакун Л. С. Бухгалтерський облік в умовах аутсорсингу: автореф. дис... канд. екон. наук: спец. 08.00.09. Житомир. держ. технол. ун-т. Жи-томир, 2010. 21 с.
4. Ляхович Г.І. Розрахунок ефективності бухгалтерського аутсорсингу. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: Міжнародний збірник наук. праць*. 2018. Вип. 1 (39). С. 83–87.
5. Тонюк М. О. Аутсорсинг як інструмент забезпечення ефективної діяльності підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. № 17. С. 372-376.
6. Чмут А. В., Осадчий О. Д. Сутність аутсорсингу та тенденції його розвитку на міжнародних ринках. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/26.pdf> (дата звернення: 20.10.2023).
7. Офіційний сайт «The 2023 Global Outsourcing 100». URL: <https://www.iaop.org/Content/19/165/5657> (дата звернення: 20.10.2023).
8. Баланиук І. Ф., Іваниук Т. Л. Застосування цифрових технологій в консалтингу з обліку і оподаткування. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18(2). С. 8-15.

References:

1. Nazarenko, O. V., Surovyts'ka, A. V. (2018). Outsorsing bukhgalterskogo obliku: perevahy, nedoliky ta osoblyvosti zaprovadzhennya [Accounting outsourcing: advantages, disadvantages and features of implementation]. *Ekonomikata derzhava*, 12, 50-54 [in Ukrainian].
2. Savchenko, T. H., Yaroshyna, A. P. (2019). Konsalting ta outsorsing yak suchasni instrumenty upravlinnya pidpryyemstvom [Consulting and outsourcing as modern tools of enterprise management]. *Visnyk SumDU*, 2, 7-12 [in Ukrainian].
3. Skakun, L. S. (2010). Bukhhaltersky oblik v umovakh outsorsynhu: avtoref. dys... kand. ekon. nauk [Accounting in outsourcing conditions: extended abstract of candidate's thesis]. Zhytomyr. derzh. tekhnol: un-t, Zhy-tomyr [in Ukrainian].
4. Lyahovich G.I. (2018). Rozrakhunok efektyvnosti bukhhalterstvovoho outsorsynhu [Calculation of the effectiveness of accounting outsourcing]. *Problemi teorii ta metodologiyi bukhgalterskogo obliku, kontrolyu i analizu: Mizhnarodnij zbirnik nauk. prac.*, 1 (39), 83-87 [in Ukrainian].
5. Toniuk, M. O. (2017). Outsorsynh iak instrument zabezpechennia efektyvnoi diialnosti pidpryyemstva [Outsourcing as a tool for ensuring the efficient operation of the enterprise]. *Ekonomika i suspilstvo*, 17, 372-376 [in Ukrainian].
6. Chmut A. V., Osadchyy O. D. (2017). Sutnist' outsorsynhu ta tendentsiyi yoho rozvytku na mizhnarodnykh rynkakh [The essence of outsourcing and trends in its development in international markets]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, 17. Retrieved from <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/26.pdf> [in Ukrainian].
7. Official website of «The 2023 Global Outsourcing 100». Retrieved from <https://www.iaop.org/Content/19/165/5657> [in English].
8. Balaniuk I.F., Ivaniuk T.L. (2022). Zastosuvannya tsyfrovyykh tekhnolohiy v konsaltingu z obliku i opodatkovannya [Application of digital technologies in accounting and taxation consulting]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, 18(2), 8-15. [in Ukrainian].